

Herfst kleur 2013

Orlean oranje

Bixa orellana of orleaan-struik/boom – zaaddoos met vruchten

- abrikooskleurig □ bleekoranje □ bloedoranje □ bruinoranje □ cadmiumoranje □ chroomoranje □
- cinnaberoranje □ diep oranje □ echt oranje □ flamingo oranje □ geeloranje □ goudoker □ goudoranje □
- herfstbladoranje □ Indisch geel □ koperoranje □ Korstmosoranje □ Koi-oranje □ koraal oranjerood □
- kreeftoranje □ licht oker □ mandarijn oranje □ meloen oranje □ meniekleurig □ Napels geel □ okergeel □
- oranjegrijs □ **orlean oranje** □ pasteloranje □ peenrood □ perzikoranje □ Perzisch oranje □
- pompoenoranje □ roodoranje □ saffraangeel □ saffraanoranje □ saffraanrood □ sinaasappelkleurig □
- torri-poort oranje □ voetbaloranje □ zalmkleurig □ zuiver oranje □

Bron: Kleur, symboliek, psychologie toepassing. Het spectrum 1990 Auteur: Dr.Eva Heller is sociologe (Duitsland).

van Indisch geel tot hennarood: het veelsoortige oranje van India

Culturele werking

Van de talrijke planten die geel verven komen de beroemdste uit India. **De saffraan**, een krokussoort die als 'koning der planten' wordt genoemd, komt oorspronkelijk uit Oost-India. In Europa was saffraan te duur om er kleren mee te verven. In India droegen de edelen echter met saffraan geverfde kleren. De ververs konden het kleurenspectrum van de saffraan van helder geel tot diep oranjerood variëren.

De ververij met **de saffloer**, de 'valse saffraan', was veel goedkoper en werd daardoor meer toegepast. De saffloer is een distel met oranje bloemen. Hij werd voor het eerst in India en China gecultiveerd. Uit de gedroogde distelbloemen won men twee verschillende kleurstoffen: een gele, in water oplosbare en een rode, die door het toevoegen van alcohol en alkaliën oploste. De gele kleurstof was nauwelijks lichtbestendig en verbleekte bij het wassen. De rode kleurstof was licht- en wasecht. In Europa heeft men de beide kleurstoffen altijd van elkaar gescheiden. Het in water oplosbare geel werd door spoelen afgescheiden en als slecht surrogaat voor saffraan gebruikt. De achterblijvende rode kleurstof bevatte nog sporen van het geel. Deze verbleekten echter na veelvuldig wassen. Daardoor bleef een helder rood over. In Azië scheidde men de kleurstoffen van de saffloer niet van elkaar. Men waardeerde de kleur oranje en de typische kleurverandering met de met saffloer geverfde kleren. Het scheiden van de kleurstoffen zou ook niet met het Aziatische denken in overeenstemming zijn geweest. De gele kleurstof was vergankelijk, maar in de symboliek was geel de kleur van eeuwige waarden. Men scheidde de rode en gele kleurstof niet van

elkaar en men vergeleek ze dus ook niet. Zo vermeed men de confrontatie van waarden, die op ervaring berustten en symbolische waarden.

De zaaddozen van de struik **Bixa orellana** leverden een felle, oranje kleur op. De kleur was redelijk was- en lichtecht en het verven was eenvoudig. De zaaddozen - ter grootte van een pruim - werden stukgemaakt en in water gekookt. Dat leverde een rode, papperige massa op, de 'orlean'. Deze massa werd voor het verven van stoffen en als basis voor lakverven gebruikt. Orlean wordt nog steeds als kleurstof voor levensmiddelen gebruikt. Het rode laagje om de Edammer kaas is ermee gekleurd.

Henna is beroemd als verfmiddel voor haar en huid. De rode kleurstof wordt gewonnen uit de wortels van de hennastruik. In Europa is henna decennia lang vergeten geweest. Tegenwoordig is het weer een zeer populair plantaardig haarkleurmiddel. Het is een vanouds bekende kleurstof. Toen archeologen een 3500 jaar oude mummie van een Egyptische prinses vonden, bleken haar haren met henna geverfd te zijn. Mannen verfden hun baard met henna. De Arabieren verfden er zelfs de manen van hun kostbare paarden mee. In China verfden bij de 'opstand van de rode wenkbrauwen' in het jaar 17 de opstandige boeren hun wenkbrauwen met henna. Daarmee brachten ze hun politieke voorkeur heel erg duidelijk tot uitdrukking. Daarnaast was het vanwege de duurzaamheid van henna ook een bewijs dat ze trouw zouden blijven aan hun ideeën. Voor traditionele ceremonieën verven de Indiase vrouwen vandaag de dag nog versieringen op vingernagels, handpalmen en voetzolen. Met henna kan men ook stoffen verven. Op zijde en katoen levert dat een fel oranje op, leer wordt roodbruin.

De geelachtige bloemen van de hennastruik hebben een betoverende geur. Hennabloemen zijn voor het boeddhistische ceremonieel wat wierook voor de katholieke mis is. 'Bloem van het paradijs' heet de hennabloem in India.

Hennavoetzool creaties (compilatie door rtje de haan)

met dank aan de website van <http://www.henname.net>

Over Oranje valt nog veel meer te vertellen, kijk hiervoor in het nieuwsbrief archief op mijn website: kleurvormgeving.nl